

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Secunda. Utrum Quantitas distinguatur à re quanta?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

bilis naturaliter, nego; super naturaliter concedo ant. & nego consequentiam.

Replicatur. Impenetrabilitas est opposita penetrabilitati, ergo nec supernaturaliter poterit esse penetrabilis. R. diff. ant. Impenetrabilitas naturalis est opposita penetrabilitati naturali, concedo ant. impenetrabilitas naturalis est opposita penetrabilitati supernaturali, nego ant. & consequentiam, quod non est inconueniens, sicut nec inconueniens est quod corpus habeat inepititudinem naturalem ad essendum in multis locis, & habeat aptitudinem ad illa plura loca supernaturaliter.

XIV. **Oppugnatur Responsio:** Non est paritas de corpore & de quantitatis impenetrabilitate, ergo: probatur ant. impenetrabilitas est proprietas quantitatis, ut ipse dixi, sed secundum me proprietates, nec supernaturaliter separari potest ab eo cuius est proprietas, ergo quantitas non poterit esse sine impenetrabilitate. R. negando ant. cuius probationis mi. distinguo: proprietates non potest separari etiam diuinitus ab eo, cuius est proprietates quantum ad actum primum, concedo mi. quantum ad actum secundum, nego mi. & consequentiam. Itaque quando Deus facit duo corpora quanta se inuicem penetrare non tollit proprietatem quantitatis in actu primo, sed tantum in actu secundo; seu non tollit impenetrabilitatem, sed impenetrationem: sicut si Deus tolleret omnem risum ab homine, non per hoc tolleretur risibilitas.

Dices. Deus per suam omnipotentiam non potest facere brutum esse non irrationale in actu secundo, ergo Deus nec poterit tollere actum secundum ab aliqua re. R. negando consequentiam. Quia quaecumque per negatiuam explicatur simpliciter, petunt utramque negationem, non uero positua ut sufficienter supra hanc difficultatem explicui agendo de substantia.

XV. **Pro Fine.** Questionis nota, quod quantitas sic commodè ex dictis explicari possit: Quod sit forma quaedam accidentalis absoluta, quae supervenit substantiae, quae de se alioquin erat capax extensionis localis sine repugnancia ad compenetracionem, eam facit esse exigiuam extensionis impenetrabilis naturaliter. Ex quo patet, quod substantia non differat a quantitate per habere plures partes extensas, sed per habere tales partes, quae ex sua natura sunt incompatibiles.

QUESTIO II.

Utrum quantitas distinguatur a re quanta?

In hac quaestione litigium est inter Nominales & Reales: nam Divus Thomas 3. p. q. 77. a. 2. & Scotus 4. d. 12. q. 2. & in 2. q. 9. d. 9. quos non modò utriusque realis Scholae sectatores, verum etiam ferme omnes societatis Doctores teste Oviedo sequuntur, asserunt quantitatem esse accidens distinctum a substantia, seu a re quanta, quibus tamen subscribere non placuit Baroni, exigua in Magistrum

& Doctorem suum reverentia, cum tamen extranei autoritate eorum moveantur & trahantur, ut fateatur Oviedo controu. 3. Met. punct. his formalibus: His subscribo tanto autoritatis utriusque Scholae pondere tractus, nullaque firma ratione pro sententia negante quantitatem super additam allectus. Et quamvis Baro dicat Magistrum suum fuisse problematuum, nihilque de terminasse, videtur mihi tamen hallucinari quasi verò nullus ante ipsum Commentator hanc animadvertisset indifferentiam eius. Imò dum Scotus pro & contra asserit, per quantitatem non intelligit impenetrabilitatis exigiuam rationem, sed extensionem partium tam in ordine ad se, quam in ordine ad locum. Quod si Nominales vellent & ipse Baro, nulla tenus moverem contra eos lapidem, sed ultra acquiescerem; quòd per talem extensionem quantitas non distinguatur a substantia. Occham itaque 4. d. 4. quodlib. 4. q. 29. & in tract. de Eucharistia cap. 17. cum suis Nominalibus Aureolo, Capreolo, Gabriele, Arriaga, Barone tenet, quantitatem esse omnino indistinctam a substantia, sed materiam & omnes entitates corporeas tam substantiales quam accidentales per se ipsas exigere extensionem & impenetrationem. Et licet in hac materia olim fuerim post professores meos problematius, nunc tamen ad quaestionem resolutivè.

Dico. Quantitas est accidens realiter distinctum a substantia. Ita Scholae realium & Recentiorum communiter.

II. Quantitas est realiter distincta a substantia.

Probatur Conclusio primò autoritate, & imprimis D. Augustini qui 5. Trinit. cap. 10. dicit: In his quae magnitudines participatione magna sunt, quibus est aliud esse, aliud magnas esse: sicut magnus mons & magna domus Aliud est magnitudo, aliud ea quae participatione magna sunt. Tum Scoti supra, tum Philosophi 1. Physicorum t. 17. Si substantia & quantum sunt duo sunt.

Probatur Conclusio primò. Supponendo in Eucharistia manere accidentia, & etiam quantitatem sine substantia Panis, ut declarat Concilium Trident. sess. 13. Ab eodem principio habent substantia & qualitates suam impenetrabilitatem, sed illud a quo sunt qualitates impenetrabiles est, realiter distinctum a substantia, ergo etiam realiter distinctum, a qualitatibus: probatur minor; quia in Eucharistia manent qualitates impenetrabiles extensa, adeoque manet principium impenetrabilitatis; sed ex majori idem est principium impenetrabilitatis in qualitatibus quod in substantia, & e contra: ergo si est realiter distinctum a qualitatibus, erit etiam realiter distinctum a substantia.

Probatur secundò: Ad hominem, vel quantitas aliquomodo distinguitur a substantia, vel non; posterius non dicunt Nominales: nam licet negent quantitatem esse realiter distinctam, asserunt tamen distinguui ex natura rei, seu per connotata; si primum, sequeretur in Eucharistia non esse veram transubstantiationem, sed hoc est contra fidem Catholicam, ergo: probatur sequela: Transubstantiatio

stantiatio est conversio totalis substantiæ in substantiam, sed talis conversio haberi non potest, ergo non esset transsubstantiatio: probatur mi. quia esset conversio substantiæ & accidentis, sed talis conversio esset transaccidentiatio, & non transsubstantiatio, ergo:

Probatur Conclusio tertio.

In Eucharistiæ accidentibus debet esse aliquod subiectum commune qualitatium, sed nullum potius quam quantitas, ergo erit quantitas distincta ab accidentibus qualitatium, & etiam ab ipsa substantia: probatur mi. quia qualitates non possunt se invicem subiectare, ergo: probatur ant. quia non esset major ratio de una ac de altera.

Probatur Conclusio quarto.

Secundum Nominales omnes entitates habent sibi suam quantitatem realiter identificatam, ergo quando accidentia diversa eidem subiecto uniuntur, duæ quantitates se invicem naturaliter penetrant, & consequenter tot penetrationses erunt, quot erunt diversa accidentia, & etiam materia penetrabitur cum forma.

III.

Dices: Id non implicare, quod duæ quantitates se invicem penetrent, maxime si sint diversæ speciei, non verò si sint ejusdem speciei: & hinc potest materia cum forma & omnibus suis accidentibus penetrari. **Sed Contra:** In qualitatibus intensis, quarum gradus sunt ejusdem rationis inter se penetrantur in eadem parte subiecti, ergo non modò qualitates diversæ, sed etiam ejusdem rationis se invicem penetrari possunt: probatur consequentia; quia etiam in his gradibus non distinguitur quantitas ab entitate graduum constitutiva. **Sed ad solutionem**

Instabis. Isti gradus sunt omnes diversæ speciei, atq; adeò se invicem penetrare possunt, **Sed Contra solutionem:** Omnes isti gradus sunt individui, ergo sunt ejusdem speciei: probatur conseq. omnia individua sunt ejusdem speciei, ergo etiam omnes isti gradus: ant. probavi jam supra sufficienter. **Contra 2.** Quandoquocq; aliquid componitur ex rebus diversarum specierum, est aliquid totum per accidens: sed si essent omnes illi gradus diversæ speciei, intensio, verbi grati, albedinis, vel caloris, esset compositum per accidens, quod est absurdum, ergo:

Probatur Conclusio quinto.

Agens creatum non potest producere formam extra omne subiectum; sed in speciebus Eucharisticis nulla est qualitas quæ ibi non posset poni, vel destrui ab agente naturali, ergo ibi est aliquod commune subiectum omnium qualitatium aliud non, quam quantitas: quia substantia ex fide ibi non est, ergo: ma. patet, quia alias creatura posset creare; nam creare aliud non est, quam aliquid producere ex nihilo sui & subiecti.

IV.

Dices: Hoc argumentum atq; vel magis me & Scotistas premit, quam Nominales. Nam agens naturale etiam remanente per me quantitate potest in hostiam consecratam introducere formam ignis, ubi tamen nulla præ-

supponitur materia, sed per me tantum cum producit: sed forma substantialis ignis est magis perfecta quam quæcumq; accidentalis, ergo poterit etiam absq; creatione producere & inducere formam accidentalem absq; eo quod creet: vel dicendum quod in productione ignis etiam creet, quod tamen non admittet ullus Scotista. **R.** dist. ma. quoad illam partem, ubi non præsupponitur materia tempore aliquo præcedente, concedo ma. ubi non præcedit materia in aliquo instanti naturæ, nego ma. & consequentiam concessã mi. Itaq; in tali casu ut cum Scoto 4. d. 12. q. 6. n. 12. tenent Scotistæ, Deus tanquam causa prima supplet defectum causæ secundæ, dum ab agente naturali ponitur dispositio prævia, naturaliter exigens formam substantialem, prius saltem naturã producit materiam, & fat probabiliter etiam ipsam formam & totum compositum. **Sed**

Instabis. Si Scoto & Scotistis licet philosophari, & dicere Deum supplere subiecti defectum in productione formæ substantialis, & in productione ipsiusmet formæ, licebit quoque Nominalibus similiter philosophari, & consequenter dicere poterunt Deum simul naturã cum qualitate, vel in aliquo priori producere subiectum qualitatis, vel totaliter ipsam qualitatem, & consequenter non creabit agens naturale in productione aliquarum formarum accidentalium: sed revera nihil urget replica; quia inde sequeretur, quod quando quæcumq; minima alteratio fieret in Eucharistia quod statim produceretur nova materia, vel nova substantia, adeoque deberet statim desinere esse ibi corpus Christi; vel saltem fieri novum miraculum: quod duæ substantiæ quantæ sint simul in eodem loco. Deinde non est necesse recurrere ad productionem novi subiecti, quoties producit nova qualitas in Eucharistia in sententia mea, quia ibi manet quantitas, bene tamen quando producit forma substantialis: nam secundum fidem nullum subiectum præfuit in Eucharistia, quod posset sustentare formam substantialem, sicut præest subiectum qualitatium: unde non est peritas, adeoque nullum pondus quod me, vel quemcumq; Scotistam, vel aliquid premeret. **Sed contra Conclusionem**

Arguitur directè. Omne illud, propter quod ponitur quantitas à substantia distincta possunt supplere respectus & relationes, ergo frustra assignatur & ponitur distincta: probatur ant. Quia ideo ponitur quantitas à substantia & qualitatibus distincta, ut eas reddat impenetrabiles; sed hoc supplere potest respectus distantie, situs & unionis partium, ergo omne illud supplere possunt respectus; propter quod ponitur quantitas distincta à substantia. **Sed** **R.** negando ant. cum probationis min. Quia tales respectus nullo modo sufficiunt: nam similes etiam reperiuntur in substantia separata à quantitate, qui tamen non reddunt partes ejus impenetrabiles, adeoque ponenda est aliqua forma positiva absoluta.

Instatur. Non sunt multiplicanda entia sine necessitate, sed nulla est necessitas multiplicandi, vel ponendi aliquam formam absolu-

tam distinctam à substantia, per quam reddi-
tur impenetrabilis, ergò. & dist. ma. non sunt
multiplicanda entia sine necessitate simplici-
tèr: concedo ma. secundum quid, nego ma. &
minorem. Necessitas autem manifesta est ipsa
ocularis experientia, quâ videmus hostias con-
secratas esse extensas & impenetrabiles, ex
quo clarè & persèctè deducitur, quòd etiam
ibi sit radix, seu forma illa propter quam sunt
extense, & sic impenetrabiles.

Urgetur. In Eucharistia est miraculum,
per quod fit, ut una hostia maneat extensa tam
bene, ac altera, & ut se penetrare non possunt,
ergò non est signum, vel fundamentum suffi-
ciens dicendi, quòd hoc proveniat ab aliqua
forma absoluta ibi remanente. Sed & negando
ant. & retorqueo argumentum contra Nomina-
les: secundum vos non debent multiplicari
entia sine necessitate, ergò nec debent multi-
plicari miracula absq; necessitate: sed nulla est
necessitas multiplicandi miracula, quia pos-
sunt recurrere ad causas naturales, ergò. Et
hæc responsio tantam vim habet ac ipsa Nomina-
lium, & consequentè si nullum aliud funda-
mentum assignare possunt, non subsistunt.

QUÆSTIO III.

De speciebus quantitatis.

Quaestio hæc apud Doctores proce-
dit de speciebus quantitatis, ut est speciale ac-
cidens distinctum tum à substantia, tum à reli-
quis omnibus accidentibus existentibus, non
verò de possibilibus, aut talibus quæ substantiis
identificarentur: nam tot alioquin assignari
deberent species, quot esse possunt species rerum
materialium possibiles. Itaq; Aristoteles
in hoc capite divisit quantitatem primâ sui di-
visione in continuam & directam; continuam in
permanentem & successivam; continuam in lineam
superficiem & corpus; discretam verò in numerum
& orationem; successivam in motum & tempus.
Quantitas continua ex ipso Philosopho est, cu-
jus partes copulantur termino communi, ut
quantitas ligni ulnaris, aquæ urnalis, quarum
partes omnes verâ unione reali Physicâ inter se
uniuntur: Discreta è contra est cujus partes non
copulantur termino aliquo communi, nec
uniuntur inter se verâ aliqua unione, ut nume-
rus ternarius trium hominum, qui numerus, pro-
ut ad propositum nostrum deseruit, duplex est:
unus dicitur transcendentalis & est ille, prout
communiter Authores volunt, qui coalescit ex
rebus non quantitativis & materialibus, ut nume-
rus trium angelorum, trium animatum &c.
diciturq; vulgo transcendentalis, quia non de-
terminat sibi certum prædicamentum sed vaga-
tur per res omnium prædicamentorum, ut sub-
stantiæ, qualitatis & relationum: Alius est nu-
merus prædicamentalis, & est ille, qui constat
ex rebus tantummodo quantitativis, ut nume-
rus trium hominum, trium lapidum &c. Per-
manens est cujus partes possunt simul existere,
ut quantitas unius ligni bipalmaris: successiva
verò est cujus partes non possunt simul existere,
sed ex sua natura exigunt, ut una succedat
alteri ut tempus, motus, de quibus quid sint, agam

in Physica. Linea est quantitas unius dimensio-
nis tantum, scilicet longa, cujus partes copulan-
tur punctis; unde dicitur longitudo sine lati-
tudine & profunditate. Superficies est quanti-
tas binæ dimensionis, scilicet longa & lata, cu-
jus partes copulantur linea. Corpus denique
dicitur quantitas trinæ dimensionis, scilicet
longa, lata, & profunda, quod corpus mathe-
maticum dici & vocari solet, ut & ipse D. Au-
gustinus ad notavit cap. 10. Cate. dum dixit:
Quod tamen (scilicet corpus) non ita accipimus,
quemadmodum solemus accipere naturale nempe
corpus nunc. Quod in quaestione hac queritur
est, quanam ex enumeratis sint veræ species
quantitatis ut sic, ponibiles in hoc prædica-
mento? Circa quam materiam mira est Au-
thorum & sententiarum diversitas: nam aliqui
asserunt omnes enumeratas esse veras species
quantitatis; alii verò è contra nullam præter
solum corpus, ut sentire videtur noster Baro.
Communis sententia asserit, lineam, superfi-
ciem, & corpus, veras esse species quantitatis, &
hanc tenent Scotistæ communiter & Recen-
tiores, ut Maffrius, Comptonius, Oviedo &c.
Hanc sententiam etiam sequuntur Can. So-
to, Toletus, Flandriæ, Villalpandus; sed ad-
dunt, locum etiam esse veram speciem quanti-
tatis, Tartaretus verò Major. Zerb. Bassolus
faber addunt insuper motum & tempus, alii
orationem. Doctor subtilis in hac materia est
totus problematicus, unde ejus autoritate sal-
vâ, quidcunq; aliquis voluerit amplecti licebit.

Dico I. Accipiendo quantitatem univocè in
eo rigore, quo eam defini nullas habet sub se species,
quæ propriè & directè in prædicamento collocari
possunt præter corpus. Hæc non habet patronum
præter Authorem, sic eam proponentem viam
monstrante ad eam Barone.

II.
Quantitas
nullas habet
species.

Probat tamen primò. Nihil
dicendum est species alicujus, quod non habet
& convenit cum superiori in ratione generica,
sed nulla alia potest cum quantitate in ratione
generica convenire præter solam corpus, ergò
solum corpus erit vera species quantitatis in eo
rigore: probatur ma. quia nihil potest dici ani-
mal nisi rationem animalis, scilicet viventis &
sensitivi participet, nec aliquid dicitur homo
nisi habeat animalitatem & rationalitatem, er-
gò nihil dicendum est species alicujus nisi con-
veniat cum superiori in ratione superioris;
probatur minor: Si essent aliquæ, quæ sic ra-
tionem communem participarent, maxime es-
sent, vel numerus, tempus, & motus, vel linea &
superficies, sed hæc non sunt, ergò: ma. est cer-
ta; probatur mi. nam in primis non est nume-
rus, quia est unum per accidens: ut autem dire-
ctè ponatur in prædicamento debet esse per se,
ergò, nec est motus & tempus, quia ista pro for-
mali dicunt relationem, nihil autem relativi
potest esse species alicujus absoluti, quia nul-
lum relativum est alicujus absoluti constituti-
vum: probatur denique, quòd nec linea, nec
superficies, de quibus tantum in communi sen-
tentia est difficultas, quia ratio quantitatis pro-
ut eam definit, est exigentia extensionis localis
impenetrabilis, sed linea & superficies non exi-
gunt extensionem localem impenetrabilem,
ergò